

VASTGESTELD LANDSCHAPSATLASRELICT

Schelde-Leie interfluvium

**Vastgesteld landschapsatlasrelict van 06-
12-2012 tot heden**

ID: 10408 **URI:**

<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/10408>

Besluiten

[Schelde-Leie interfluvium](#)

vaststellingsbesluiten: 06-12-2012 ID:
5079

Rechtsgevolgen

i Meer informatie over de rechtsgevolgen van vaststellingen vind je op [onze website](#).

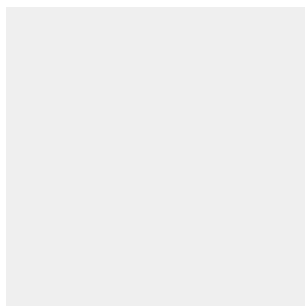
ALGEMEEN

BESCHRIJVING

KENMERKEN

Aanduiding van Is de vaststelling van

[Schelde-Leie interfluvium](#)

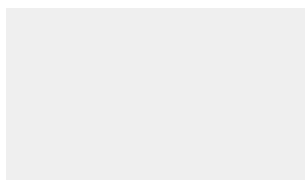
**Anzegem (Anzegem),
Huise, Kruishoutem,
Nokere, Ouwegem,
Wannegem-Lede
(Kruisem), Heurne,
Mullem, Oudenaarde
(Oudenaarde),
Waregem (Waregem),**

Moregem, Ooike, Wortegem (Wortegem- Petegem)

Dit gebied omvat een deel van de 'Vlaamse Ardennen' ten westen van de Schelde en vormt een onderdeel van het uitgestrekte Schelde-Leie interfluvium. De heuvelkammen liggen hier dominant in het landschap. De kouters zijn van elkaar gescheiden door beekvalleien. Kleinschalige dorpskernen liggen verspreid in het landschap. Hoeves, kasseiwegen en windmolens bepalen mee het beeld.

Is de omvattende vaststelling van

[Dubbele dreef met opgaande eiken](#)

Kruishoutem (Kruisem)
De Passionistenstraat is reeds op de Kabinetskaart van de

Ferraris (circa 1775)
ingetekend en was de
verbinding met de wijk
Marolle en was tevens de

weg naar de Lozenmolen. De molen is verdwenen
enkel de straatnaam Lozenmolenstraat, die
uitkomt op de Passionistenstraat, verwijst hier
naar. Op het moment van de bescherming in
1985 was de Passionistenstraat een dubbele
beukendreef met redelijk wat uitval. De dreef
werd gekapt om ze te vervangen met zomereiken.

Dubbele eikendreef met opgaande bomen

Kruishoutem (Kruisem)

Deze dreef werd voor het
eerst ingetekend op de
primitieve kadasterkaart
van België en opgemaakt
na 1830. Begin 20ste
eeuw werd de dreef
verlengd tot aan de

Lozenmolenstraat (dit is te zien op de stafkaart
van 1911). Begin de jaren '80 van de vorige eeuw
werd hier een oude dubbele beukendreef gekapt
en nadien vervangen door een dubbele
eikendreef. De heraanplantingen zijn niet volledig
gelukt, de nieuwe dreef vertoont redelijk wat
uitval.

Enkele dreef met opgaande beuken

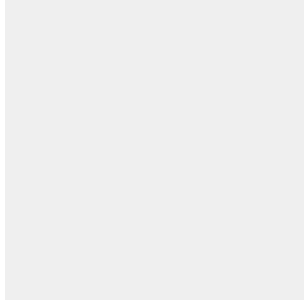
Kruishoutem (Kruisem)

In het verlengde van de
dubbele eikendreef werd
in het begin van de
vorige eeuw een enkele
beukendreef aangelegd,
deze werd voor het eerst
ingetekend op de

stafkaart van 1911. Het betreft een dreef met hoog
opgesleunde beuken met takvrije stammen van
soms wel 10 meter hoog. De dreef wordt aan de
westzijde geflankeerd door een bos met een

overjarige esdoornhakhoutetage, in de dreef zelf is er heel wat olmenopslag aanwezig.

[Enkele dreef van opgaande eiken](#)

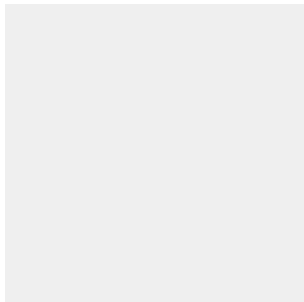

Kruishoutem (Kruisem)

Aan beide zijden van de met beton verharde Akkerstraat staan opgaande bomenrijen van zomereik. De weg is al voor een belangrijk deel weergegeven op de

primitieve kadasterkaart van België, dit is de eerste kadasterkaart na het ontstaan van België. Of de eikendreef toen al was aangeplant is niet zo duidelijk.

[Enkele dreef van opgaande zomereiken](#)

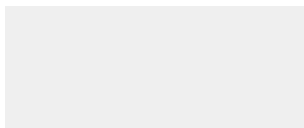

Kruishoutem (Kruisem)

Langs de Passionistenstraat, in het verlengde van de dubbele eikendreef is er een oudere dreef met opgaande eiken. De dreef is intact, kent weinig

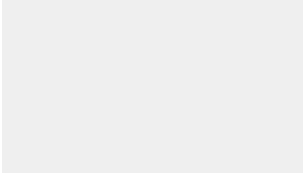
uitval en wordt aan de oostzijde geflankeerd door een bosperceel. De Passionistenstraat is reeds op de Kabinetskaart van de Ferraris (circa 1775) ingetekend. Het was de verbinding met de wijk Marolle en tevens de weg naar de Lozenmolen. De molen is verdwenen enkel de straatnaam Lozenmolenstraat, die uitkomt op de Passionistenstraat, verwijst hier naar.

[Kasteeldreef met dubbele rij opgaande beuken](#)

Kruishoutem (Kruisem)

De kasteeldreef die de kasteelsite verbindt met

de kerk is reeds op de Kabinetskaart van de Ferraris (circa 1775) weergegeven. Van het dorp en de kerk van

Lozer was toen nog geen sprake. De huidige dreef bestaat uit vier bomenrijen van opgaande beuken, telkens twee rijen links en rechts van de onverharde toegangsweg. De spantafstand in de rijen is circa 11 meter. De plantafstand tussen de bomenrijen links en recht is 4 meter, de bomen zijn er geschrinkt aangeplant. De twee middelste rijen langs de toegangsweg staan op 9 meter uit elkaar.

Kruisdreef met opgaande bomen

Kruishoutem (Kruisem)

Haaks op de dreef in de Passionistenstraat en op de enkele beukendreef is een dreef aangelegd die reeds ingetekend werd op de primitieve kadasterkaart van België.

De aanleg van een uitgebreid drevenpatroon doet vermoeden dat men begin de 19de eeuw plannen had om het gebied te bebossen en de dreven als exploitatieweg te benutten. De dreef bestaat uit twee bomenrijen van opgaande zomereik langs een onverharde zandweg. Met uitzondering van het deel ten westen van de Passionistenstraat is de dreef intact en vertoont weinig uitval.

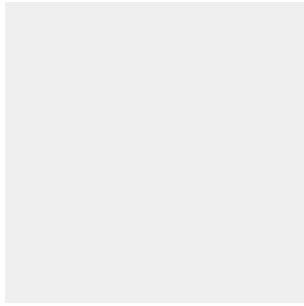
Populierendreef met opgaande bomen

Kruishoutem (Kruisem)

Haaks op de Appelhoekstraat en evenwijdig met de Stampkotbeek is een populierendreef aangelegd die tevens dienstig is als losweg

Vier opgaande linden op kruispunt van dreven

Kruishoutem (Kruisem)

Op het kruispunt van twee dreven in de Passionistenstraat staan vier kruispuntbomen. Het zijn opgaande bomen waarvan er één is geveld, de stronk is nog

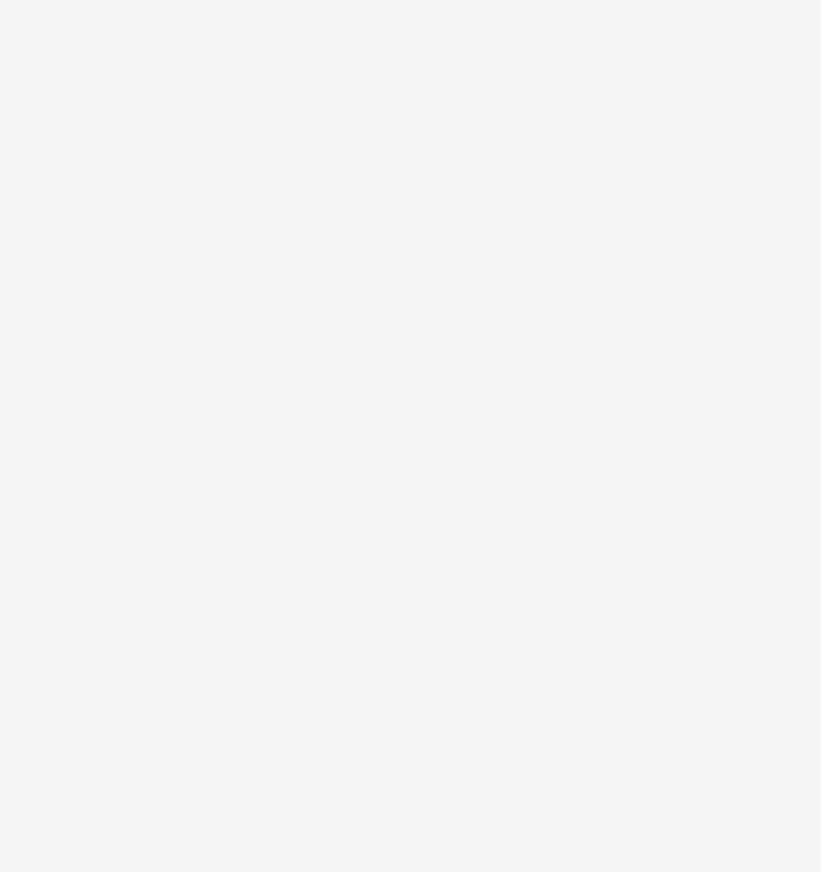
duidelijk zichtbaar. De twee bomen aan de westzijde van de Passionistenstraat zijn winterlindes, de zuidelijke boom is geveld maar op de stronk is nog een beetje opslag met blad in leven waarop de determinatie kon uitgevoerd worden. Aan de oostzijde van de Passionistenstraat is de noordelijke een zomerlinde en de zuidelijke een Hollandse linde. De bomen vertonen veel opslag aan de stambasis waardoor ze niet allemaal konden worden opgemeten. Ze zijn geplant met plantafstanden van 6 à 7 meter en ten gevolge van deze omstandigheden is er over de weg een tunnelvormige doorboring in de begroeiing die is ontstaan door het verkeer.

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? [Meld het ons via het contactformulier.](#)

ERFGOEDOBJECT

Schelde-Leie interfluvium

landschappelijk geheel

 ID: 135393 URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135393>

- Kruishoutem Wannegem Huisepontweg met Grote Molen of Steyaertsmolen
- Wortegem-Petegem Kruishoutemseweg 26
- Kruishoutem Kordaalweg bronamfitheater Moeraskordaal
- Kruishoutem Kordaalweg vleugeldal bij Moeraskordaal
- Kruishoutem Zijldegemkouter open kouter met kasteel, windmolen en dorpskern Wannegem
- Waregem Wortegemseweg zonder nummer Amerikaanse Militaire Begraafplaats
- Kruishoutem Nokere kasteeldreef met bedienenhuisen
- Kruishoutem Nokere dorpsplein met vrijheidsboom
- Waregem Deurbroek en toegang tussen kouter en valleigebied
- Oudenaarde Mullem Korte Aststraat vallei van de Rooigembeek
 - is aangeduid als vastgesteld landschapsatlasrelict [Schelde-Leie interfluvium](#)
- [Bekijk alle beelden in de beeldbank >](#)

Deze vaststelling is geldig sinds 06-12-2012

- omvat de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap [Domein kasteel van Lozer](#)
Deze bescherming is geldig sinds 30-09-1985
- omvat de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap [Dorpskom Mullem](#)

Deze bescherming is geldig sinds 07-07-1975

- omvat de aanduiding als beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek [Dorpskom Wannegem-Lede](#)
Deze bescherming is geldig sinds 11-04-1984
- omvat de aanduiding als beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek [Hoeve 't Kleinhof met omgeving](#)
Deze bescherming is geldig sinds 03-07-1981
- omvat de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap [Huisepontweg](#)
Deze bescherming is geldig sinds 04-06-1990
- omvat de aanduiding als beschermd monument [Kasteeldomein Piers de Raveschoot](#)
Deze bescherming is geldig sinds 29-04-2002
- omvat de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap [Kasteeldomein Piers de Raveschoot: park](#)
Deze bescherming is geldig sinds 10-12-1973
- omvat de aanduiding als beschermd monument [Kasteeldomein van Nokere](#)
Deze bescherming is geldig sinds 09-02-2002
- omvat de aanduiding als beschermd monument [Kasteeldomein van Nokere: neerhof](#)
Deze bescherming is geldig sinds 09-02-2002
- omvat de aanduiding als beschermd monument [Kasteeldomein van Wannegem-Lede](#)
Deze bescherming is geldig sinds 28-03-2002
- omvat de aanduiding als beschermd monument [Kasteeldomein van Wannegem-Lede: landhuis](#)
Deze bescherming is geldig sinds 08-09-1971
- omvat de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap [Kasteeldomein van Wannegem-Lede: landhuis en park](#)
Deze bescherming is geldig sinds 24-02-1975
- omvat de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap [Opgaande linde als vrijheidsboom Nokere](#)
Deze bescherming is geldig sinds 28-05-1962
- omvat de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap [Windmolen Huisekoutermolen met omgeving](#)
Deze bescherming is geldig sinds 28-11-1980

Beschrijving

Dit gebied behoort tot het stukje 'Vlaamse Ardennen' dat ten westen van de Schelde is gelegen en vormt een onderdeel van het heuvelland binnen het uitgestrekte Schelde-Leie interfluvium. De heuvelkammen liggen hier dominant in het landschap.

Fysische geografie

Geologie, geomorfologie en reliëf

De Vlaamse Ardennen, waartoe het 'Schelde-Leie interfluvium' behoort, worden gekenmerkt door een uitgesproken reliëf. Dit reliëf bepaalt mede de waarden van het landschap die aan de basis liggen voor de afbakening van de ankerplaats.

De Vlaamse Ardennen maken deel uit van Midden-België; dit is het gebied waar de reliëftoppen overwegend 50 m tot 200 m boven de zeespiegel reiken. Ter hoogte van het interfluvium Schelde-Leie zijn de heuvelkammen 60-70 m hoog, hun hellingen variëren van 5% tot 8% en soms meer. Daartussen liggen de valleien; deze zijn ongeveer even breed

Provincie

Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen

Gemeente

Anzegem, Kruisem, Oudenaarde, Waregem, Wortegem-Petegem

Deelgemeente

Anzegem, Heurne, Huise, Kruishoutem, Moregem, Mullem, Nokere, Ooike, Oudenaarde, Ouwegem, Wannegem-Lede, Waregem, Wortegem

Straat

Onbepaald

Locatie

Anzegem (Anzegem), Huise,

als de heuvels zelf. Het gebied vormt een onderdeel van het heuvelland binnen het uitgestrekte Schelde-Leie interfluvium (ter hoogte van de ankerplaats is de lineaire afstand tussen Schelde en Leie ongeveer 14 km breed).

Het geologisch substraat van het Schelde-Leie interfluvium werd gevormd tijdens het tertiair, meer bepaald tijdens het eoceen. Van de 'Vlaamse Ardennen' was er hoegenaamd nog geen sprake. In die periode werd het zuiden van Oost-Vlaanderen regelmatig overspoeld door een alternerende diepe en ondiepe kustzee. Gedurende deze eocene transgressies werden afwisselend klei- en zandlagen afgezet op de zeebodem, waaronder van boven naar beneden de Formatie van Gent, Formatie van Tielt en de Formatie van Kortrijk.

De laatste twee aardlagen zijn niet gemakkelijk waar te nemen in het landschap van het Schelde-Leie interfluvium omdat ze vrij laag in de hellingen.

Ongeveer 8 miljoen jaar geleden begon de zee (de miocene Diestiaanzee) zich geleidelijk terug te trekken in noordelijke richting. Het weggebben van de zee sinds het laat-tertiair was onde meer het gevolg van de Alpiene bergvorming die in het mio-plioceen van start ging en momenteel nog steeds niet voltooid is. Tijdens die Alpiene bergvorming ontstonden niet alleen de Alpen, maar ondergingen ook de randgebieden een opwaartse beweging. Hierdoor werd ons land héél geleidelijk omhoog getild: het zuiden het meest, het noorden het minst. Het gevolg van deze kantelbeweging is dat de tertiaire zeeafzettingen in Vlaanderen zachtjes afhellen naar het noord-noordoosten.

De overgang van zee naar vasteland was een radicaal keerpunt in de evolutie van het landschap. De opbouw van nieuwe aardlagen was voorbij; de erosie en de reliëfvorming konden beginnen. De erosiegevoeligheid en de hardheid van de diverse lagen waren hierbij van doorslaggevend belang bij het ontstaan van het golvende landschap van de Vlaamse Ardennen. Het neerslagwater stroomde via geulen terug naar de Noordzee. Door de erosiewerking van het afstromend regenwater werden geleidelijk aan vertakte beekstelsels gevormd met bronniveaus aan de top van de compacte kleilagen. Dit hydrografisch net vormde de basis voor ons huidige rivierstelsel. Beken en rivieren erodeerden de dalen, de heuvels ertussen bleven overeind.

Dwars door het gebied loopt van Kruishoutem naar Wortegem, de noord-zuid georiënteerde waterscheidingslijn die de scheiding vormt tussen het zuidoostelijk gelegen Scheldebekken en het noordwestelijk gelegen Leiebekken. De heuvelkammen en beekvalleien in het Scheldebekken zijn voornamelijk zuidwest-noordoost georiënteerd (opeenvolgend: Molen(meers)beek, Zijldegemkouter, Plankebeek, heuvelkam Wannegem-Lede – Huise, Rooigembeek, Heuvelkam Wortegem – Ooike, Marollebeek en Elsakker). Deze van het Leiebekken zuidzuidoost-noordnoordwest (met centraal vallei van Marebeek-Walembeek). Op de meeste van deze heuvelkammen komen in meer of mindere mate rolkeien aan de oppervlakte voor. Zo kan men massaal veel silexkeien terugvinden nabij de dorpskern van Ooike (Wortegem-Petegem), meer bepaald ter hoogte van het toponiem Keibos. En ook in Nokere, tussen de dorpskern en Het Kordaalbos, liggen de silexkeien relatief dicht bezaaid.

Deze rolkeien zijn in feite afzettingen van de vroegere rivierdalbodems. Gedurende duizenden eeuwen werd vanaf de Noord-Franse kusten het silex uit de krijtrotten geërodeerd en meegesleurd in een noordoostelijk gerichte drainage. Her en der verspreid bleven de silexen achter als grindpakketten in de diepste delen van de valleien. Op die manier zijn interfluviale terrassen ontstaan waarbij het grindpakket een soort dekmantel vormde voor de onderliggende tertiaire zand- en kleilagen.

Kruishoutem, Nokere, Ouwegem, Wannegem-Lede (Kruisem), Heurne, Mullem, Oudenaarde (Oudenaarde), Waregem (Waregem), Moregem, Ooike, Wortegem (Wortegem-Petegem)

Nauwkeurigheid zone
Tot op 15m

Oppervlakte zone
49 539 319m²

Bewaringstoestand
Bewaard

Erfgoedwaarde
Aanwezig

Typologie: [agrarische landschappen](#), [beken](#), [bossen](#), [bronnen](#), [dreven](#), [grondverschuivingen](#), [heiden](#), [heuvels](#), [hoeven](#), [kapellen \(klein erfgoed\)](#), [kasseiwegen](#), [kasteeldomeinen](#), [kerken](#), [kerkhoven](#), [militaire begraafplaatsen](#), [motteheuvels](#), [open landschappen](#), [oude bossen](#), [parken](#), [pastorietuinen](#), [solitaire bomen](#), [valleien](#), [windmolens](#)

[Aanduiding ankerplaatsen 2006-2014](#) (geografische inventarisatie, vaststellingen, actualisaties: van 2006 tot 2014)

[Inventarisatie ankerplaatsen Landschapsatlas 2001](#)

(inventarisatie: van 01-11-2000 tot 28-02-2001)

Deze erosiegevoelige aardlagen werden hierdoor afgeschermd van wind- en riviererosie. Dit gaf het ontstaan aan het heuvelachtige landschap binnen het Schelde-Leie interfluvium.

Naast de rolkeien treffen we nog een ander 'vast' gesteente aan in de ondergrond van de Vlaamse Ardennen, namelijk kiezelzandsteenbrokken. Deze harde, grijsgroene zandsteen komt meestal uit de kleihoudende Formatie van Gent en wordt lokaal 'veldsteen' genoemd. Veldstenen worden vaak op akkers aangetroffen, vandaar de naam 'veldsteen'.

Opvallend is het verschil in heuvelhellingen: de westelijk en zuidelijk georiënteerde hellingen zijn meestal relatief steil, de oostelijk en noordelijk georiënteerde veel minder. Deze hellingsasymmetrie heeft onder andere te maken met de mate van erosie op het einde van de ijstijden. Op de westelijk-zuidelijk georiënteerde helling smolt de wintersneeuw in de ijstijdzomers veel sneller en spoelde het dooiwater weg voordat de ondergrond kon ontdooien. Op de oostelijke-noordelijke helling verliep de opwarming trager en gelijkmatiger, waardoor een dikke modderbrij ontstond van smeltende sneeuw en de onderliggende ontdooiende bodem. Deze modderpakketten schoven naar benden en vlakten de schaduwhellingen geleidelijk af.

In de omgeving van de ankerplaats traden en treden nog steeds kleine grondverschuivingen of 'verglidingen' op. De verschuivingen ontstaan steeds op een steile helling waar een (kleiige) zandlaag op een ondoorlaatbare kleilaag rust. Vooral na een langdurige regenperiode kan het zand uit zijn evenwicht geraken doordat het met water verzadigd is. Hierdoor gaat het afschuiven op de onderliggende klei die een glijlaag vormt. Dit fenomeen doet zich frequenter voor wanneer de zandlaag glauconietkorreltjes bevat. Dit mineraal kan immers enorm opzwellen (tot 10x zijn volume) als het nat wordt. Glauconiethoudende zandgronden zijn bijgevolg veel gevoeliger voor verschuivingen. De verschuivingen zijn een typisch geomorfologisch fenomeen voor de Vlaamse Ardennen want hier vinden we zowel steile hellingen als aardlagen die veel glauconiet bevatten en heel wat grondwaterlagen om dit mineraal te doen opzwellen.

Ten gevolge van deze verglijdingen op de steile hellingen ontstaan trapvormige hellingen. Een schoolvoorbeeld ervan vinden we net ten noorden van de Kordaalbeek, in het gebied 'het Bovenhoekske'. Meestal echter is de trapvorm door toedoen van de mens ontstaan. Om krachten te sparen werd de landbouwgrond op de steile hellingen indertijd bewerkt parallel aan de hoogtelijnen. Hierbij werd bij het ploegen de aarde vooral naar omlaag gekanteld. Hierdoor verdween materiaal hoger op de helling en kwam het lager te liggen. Bovendien lieten de landbouwers destijds tussen de steile akkerpercelen een strook grond onbewerkt. Om het afspoelen te verhinderen, werden deze gronden frequent aangeplant met struiken. Wanneer dan toch materiaal erodeerde, hoopte het zich op net boven de struikengordel. Beide ingrepen hebben er toe geleid dat de akkers minder steil werden en dat er tussen de akkers een steilrand ontstond.

Bodem

Bodemkundig bevindt het gebied zich in de zandleemstreek en op de overgang met de zandstreek. Deze bodemgesteldheid is te verklaren door de geologische ontwikkeling met een belangrijke eolische invloed. Op het einde van de laatste ijstijden maakten de erosieprocessen plaats voor eolische sedimentatieprocessen. De overheersende noordnoordwestwinden verplaatsten grote hoeveelheden zand-, zandleem- en leemsedimenten vanuit het droog liggende Noordzeebekken over Noordwest-Europa. De ijzige stofstormen deden het zwaardere zand over de bodem rollen en het fijnere löss in de lucht opwaaien.

Het 'echte' dekzand geraakte niet over de reliëfdrempels van Midden-België en werd afgezet op de lagergelegen reliëfs in het zogenaamde zandig Vlaanderen. In het westelijk deel van de Scheldevallei geraakte het dekzand niet tot voorbij de oostelijke uitlopers van de heuvelkam Wortegem-Kruishoutem. In de veel bredere Leievallei verspreidde het dekzand zich veel verder zuidwaarts dan in de Scheldevallei. Het fijne (deels lemige) dekzand waaide zelf tot over een deel van de heuvel van Kruishoutem – Nokere, evenals over de lagere heuvel van de Spitaalsbossen in Wortegem. Hier vindt men een mengsel van zand en zuivere löss (leem). Het grootste deel van de ankerplaats heeft deze bodemtextuur. Tussen de zandstreek en de zandleemstreek bevindt zich een complex overgangsgebied met een mozaïek van fijner dekzand en lemig dekzand. Zo vindt men een strook fijn dekzand terug ter hoogte van de Ouwegemsesteenweg. Deze fijne dekzandgronden zijn ontstaan als een soort heel lage 'duinruggen': de wind blies in golven vanuit het noordnoordwesten en, naargelang de sterkte van de wind, blies hij rugvormige stroken fijn zand voor zich uit.

Ter hoogte van Marolle (Oudenaarde) vindt men een lokale zone van zuiver leem. Zowel in de zandleemstreek als de leemstreek ontwikkelde zich een uiterst vruchtbare bodem. Dit zal sterk bepalend zijn voor het historische en huidige bodemgebruik (zie verder).

Deze laatglaciale eolische afzettingen vlakten het pleistocene reliëf uit. In de luwte van de valleien werd immers meer sediment afgezet (via de wind en de rivieren) dan op de hellingen. De holocene hellingserosie resulteerde in een verdere afvlakking. Op de steilste hellingen is de löss-deklaag plaatselijk volledig weg geërodeerd, terwijl het kwartaire pakket in de dalbodems verschillende meters dik kan zijn.

Hydrografie

Centraal in het gebied loopt de noord-zuid gerichte heuvelkam Kruishoutem-Wortegem-Anzegem. Dit is de meest noordelijke heuvel van de Vlaamse Ardennen, en vormt tevens de waterscheiding tussen het Scheldebekken en het Leiebekken. Het gebied ten oosten van de waterscheidingskam draineert via kleinere beekstelsels rechtstreeks naar de Schelde. De westkant van het interfluvium vloeit via de Maelebeek-Zauwbeek af richting de Leie. De waterlopen in dit gebied die tot het stroomgebied van de Schelde behoren hebben hoofdzakelijk een westzuidwest-oostnoordoostelijke oriëntatie die getuigt van de geologische geschiedenis.

Dankzij de aanwezigheid van opeenvolgende tertiaire zand- en kleilagen in de ondergrond vinden we verschillende bronnen binnen dit gebied. Door de beek- en riviererosie werden deze zand- en kleiformaties ingesneden en geërodeerd. Daar waar de kleilaag dagzoomt, ontstaan bronnen. Binnen de ankerplaats zijn bronnen voornamelijk terug te vinden in het westelijk deel. Er zijn bronnen in de omgeving van het boscomplex Spitaalsbossen – Oud-Moregem (steilrand van Moregem) en de ruimere omgeving van Nokere – Malebeek, Hollebeek en in de dorpskern van Ooike, Wannegem en Lede.

Binnen de afbakening vinden we zowel voorbeelden van vleugeldalen, boogdalen en vlakbodemdalen. De bronbeken Kordaalbeek en Holle Beek (ter hoogte van Nokere) overbruggen op een zeer korte afstand een groot hoogteverschil en zijn aldus typische voorbeelden van een vleugeldal. Aan de andere heuvelrug Kruishoutem-Wortegem vinden we eerder vlakbodemdalen (onder andere de Plankbeek, Rooigembeek en Marollebeek). In het dalhoofd en op sommige hellingen kunnen de bronnen ontstaan geven aan bronamfitheaters.

Cultuurhistorie

Archeologie en historiek

Binnen de ankerplaats werden heel wat archeologische vondsten aangetroffen uit de steentijd, de metaaltijd, de Gallo-Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd. Gezien het soms losse vondsten betreft, kunnen we niet altijd spreken van archeologische sites. De aanwezigheid van archeologisch materiaal duidt evenwel op menselijke activiteiten.

Paleolithicum

Van de bewonings- en kolonisatiegeschiedenis tijdens én vóór het weichseliaan is bijzonder weinig bekend. Een aantal silex-artefacten in de buurt van de heuvelkam Kluisberg-Livierenbos refereren wellicht tijdelijke kampen van nomadische jagers die – alvast tijdens de ijstijden – de seizoensale trek van het wild volgden. Deze vondsten doen vermoeden dat ook binnen dit gebied tijdelijke kampementen aanwezig kunnen zijn. Sporen werden teruggevonden ter hoogte van Lozermeulem – Kruishoutem.

Over het algemeen vermoedt men dat er in het paleolithicum uiterst weinig permanente woonkernen of nederzettingen in de Vlaamse Ardennen waren.

Mesolithicum

Het begin van het mesolithicum hangt samen met de definitieve opwarming van het klimaat na het weichseliaan waarbij het open toendralandschap evolueerde naar een gemengd atlantisch loofwoud met een eigen fauna en flora. In plaats van het wild te volgen, verbleef de mens in één welbepaald gebied en maakte er jacht op het streekgebonden wild. Sporen werden teruggevonden in Kruishoutem ter hoogte van Lozer-kasteel, kerkakkers en Wijkhuizestraat.

Neolithicum

Tijdens het neolithicum schakelde de inheemse bevolking over van een semi-nomadische naar een sedentaire levenswijze en ontstonden er – ook in de Vlaamse Ardennen – een aantal permanente woonkernen die gedurende meerdere eeuwen of zelfs millennia bewoond bleven. Wilde dieren werden tot huisdieren gedomesticeerd en rond de nederzettingen werd op beperkte schaal aan akkerbouw gedaan. Er zijn een 38-tal vondsten binnen de ankerplaats die dateren uit dit tijdperk waarvan de meeste op het grondgebied van Kruishoutem.

Bronstijd

In ruimer geografisch perspectief ontplooiden zich in de bronstijd handelsbetrekkingen over heel Europa. Bij gebrek aan degelijke